

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๓๑๑

สำเนา

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี

กราบเรียน/เรียน รอง - นรม. (ทุกท่าน), รัฐ - นร. (ทุกท่าน), กระทรวง กรม

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ เรื่อง แนวทางการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทราบและถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑.๑. ส่วนที่ ๑ หลักเกณฑ์การร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

๑.๑.๑ ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๑.๑.๒ ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

๑.๑.๓ ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช่บังคับแก่กรณีหนึ่งกรณีใดหรือแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะเจาะจง เว้นแต่มีกฎหมายในรูปแบบบางประเภทที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้กระทำได้

๑.๑.๔ ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับแนวนโยบายแห่งรัฐ

๑.๑.๕ ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ

๑.๑.๖ ต้องสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด

๑.๑.๗ การมีระบบอนุญาต ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น

๑.๑.๘ การมีระบบคณะกรรมการ ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น

๑.๑.๙ ต้องกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เช่น ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญรับรอง ต้องคำนึงถึงหลักความพอสมควรแก่เหตุ และประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับกับประโยชน์ที่เอกชนต้องเสียไป รวมทั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่เอกชน เป็นต้น

/๑.๑.๑๐ ...

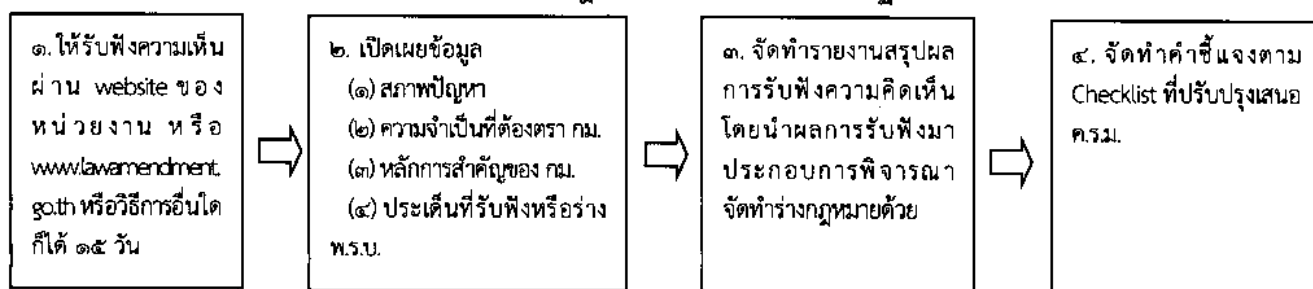
๑.๑.๑๐ ต้องมีการกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ ตลอดจนระยะเวลา สำหรับการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ และกรอบการใช้ดุลพินิจไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน

๑.๑.๑๑ พึงกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

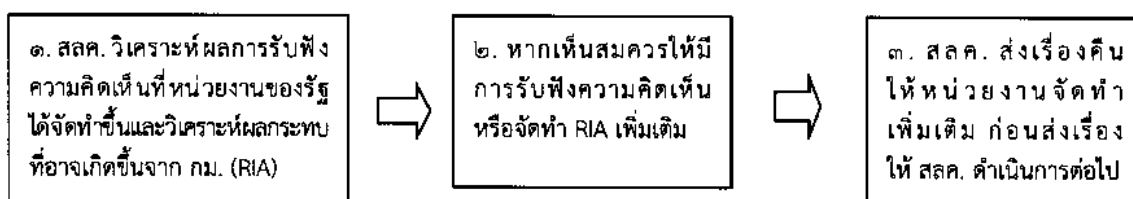
ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงหรือพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ ด้วย

๑.๒ ส่วนที่ ๒ แนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

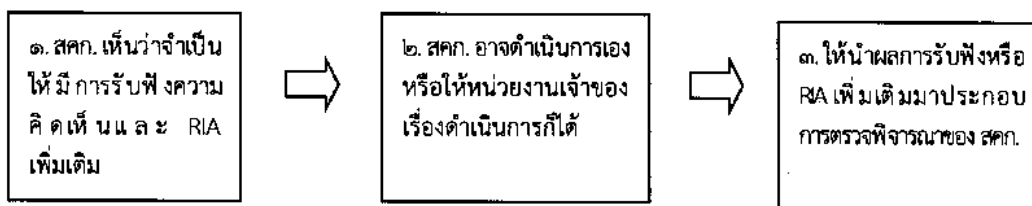
๑.๒.๑ การจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

๑.๒.๒ กรณีร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.)

๑.๒.๓ กรณีร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.)

๑.๒.๔ กรณีร่างกฎหมายใดมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือต้องดำเนินการเป็นการลับ หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายให้แตกต่างจากแนวทางตามที่กำหนดดังกล่าวก็ได้ แต่หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเป็นรายกรณีไป

ทั้งนี้ ในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อใช้ในการประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในทุกขั้นตอน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องจัดทำเอกสาร ดังนี้

๒.๑ สรุปสาระสำคัญของหลักการในร่างพระราชบัญญัติ

๒.๒ ตารางเปรียบเทียบในกรณีแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพระราชบัญญัติที่มีอยู่แล้ว

๓. นอกจากนี้ ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

ที่เกี่ยวข้องดังนี้

มติคณะรัฐมนตรี	สาระสำคัญ
๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐	● กรณีร่างกฎหมายที่ผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ให้เขียนความในวรรคสองและวรรคสามของคำปรารภในร่างกฎหมาย ตามแนวทางการตรวจและการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐	● ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรีให้ทุกส่วนราชการเสนอแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญ กรอบระยะเวลาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีรับทราบและติดตามความคืบหน้า
๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐	● ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการเผยแพร่ร่างกฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนเป็นการล่วงหน้าอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเพื่อให้ทราบสาระสำคัญของร่างกฎหมาย วันที่มีผลบังคับใช้ และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชน ● ให้หน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมายเตรียมดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองหรือกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับเมื่อกฎหมายแม่บทมีผลใช้บังคับ และเพื่อให้กฎหมายนั้นสามารถนำไปใช้บังคับให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๔. เอกสารที่หน่วยของรัฐต้องจัดทำในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี ต้องเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

๔.๑ ร่างพระราชบัญญัติฯ

- มีการเขียนความในวรรคสองและวรรคสามของคำปรารภในร่างกฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ และวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ [แนวทางการตรวจและการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย]

๔.๒ สรุปสาระสำคัญของหลักการในร่างพระราชบัญญัติ

๔.๓ คำชี้แจงตามท้ายหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ซึ่งต้องเป็นไปตามแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐)

๔.๔ รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๔.๕ การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๔.๖ หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น

๔.๗ หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๔.๘ ตารางเปรียบเทียบในกรณีแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพระราชบัญญัติที่มีอยู่แล้ว

๔.๙ แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญ และกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ และวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ ว่าในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี ให้ทุกส่วนราชการเสนอแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญ และกรอบระยะเวลาของกฎหมายลำดับรองด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ รับทราบเรื่องดังกล่าว ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒ (กรุงเทพฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (D/natchaya/แจ้งมติ/015)

บัญชีเวียน (ว)

รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)

รองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายเทวัญ ลิปตพัลลภ)

กระทรวง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

กรม

-สำนักนายกรัฐมนตรี

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

-สำนักนายกรัฐมนตรี (ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี)

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

บัญชีเวียน (ว)

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง

ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

-ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง (อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เลขาธิการราชบัณฑิตยสภา

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

หน่วยงานอิสระ

-ส่วนราชการในพระองค์

เลขาธิการพระราชวัง

-หน่วยงานของรัฐสภา

เลขาธิการวุฒิสภา

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

-หน่วยงานของศาล

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

-หน่วยงานขององค์กรอิสระ

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

-องค์กรอัยการ

อัยการสูงสุด